

Lehtikuva Oy/Valtioneuvoston kanslia

Paula Lehtomäki kirjoittaa *Uusiouutisten* kolumnissa, että kerman päältä kuorijoita ei tulla sallimaan jätebisneksessä.

Jätteet kiinnostavat

Jätektorilla on tapahtunut paljon ja nopeasti. Keskeisiä muutospaineita jätealalle tuovat lainsäädännön muutokset, valtakunnallinen jättesuunnitelma sekä ilmasto- ja energiapaketin tuomat velvoitteet. Jäteongelman ratkaisussa keskeisellä sijalla on jätehierarkia, jonka mukaisesti pyritään ensisijaisesti ehkäisemään jätteen syntymistä. Toisena portaana on kierrätyksen lisääminen, jota seuraa energiahyödyntäminen ja loppusijoitus. Valtioneuvoston keväällä hyväksymä valtakunnallinen jättesuunnitelma noudattaa tätä hierarkiaa. Suomella on kiertävää, jotta se pääsee EU-tasolle jätteen hyödyntämisen osalta. Tavoitteena on, että yhdyskuntajätteestä kierrätetään puolet. Tällä hetkellä osuus on kolmannes. Kierrätykseen soveltumattomasta yhdyskuntajätteestä energiana on tarkoitus hyödyntää 30 prosenttia. Kaatopaikoille päätyisi vuonna 2016 viidesosa. Jätteenpolto on herättänyt kiivastakin vastustusta. Polttolaitoksia koskevat määräykset ovat niin tiukat, että ainakaan päästöjen osalta kansalaisten ei pitäisi olla huolissaan. Jätteenpoltoa on tarkoitus lisätä nykyisestä tuntuvasti, mutta uusia laitoksia Suomeen ei mahdu monta. On arvioitu, että oikea määrä olisi 5–6 suurta laitosta, joiden pitäisi sijaita kohtuullisen tasaisesti eri puolilla Suomea ja suurten asutuskeskusten tuntumassa. Poltettavaa jätettä ei kannata kuljettaa kovin pitkiä matkoja. Jätteenpoltossa sähkön ohella syntyvää lämpöä ei myöskään pystytä kuljettamaan pitkiä matkoja.

Tuottajavastuujärjestelmä on otettu käyttöön tuoteryhmittäin vuodesta 1995 alkaen. Liikkeelle lähdeittiin autonrenkaista. Toimialojen välillä toimeenpanossa on suuria eroja. Joidenkin tuoteryhmien kohdalla myös muut kuin varsinaiset tuottajat ovat perustaneet tuottajayhteisöjä markkinointikeinoon ja imagonsa kohentamiseksi. Tämä ei ole lainsäätäjän tarkoitus. Pullojen ja tölkkien osalta meillä on pitkät kierrätysperinteet. Viimeisin askel oli kertakäyttöpullojen saaminen palautusjärjestelmän piiriin. Alkuvaiheen kokemukset ovat rohkaisevia. Pullot päätyvät kiertoon aiempaan paremmin. Ensi vuoden aikana

kaksi suurta palautusjärjestelmää on tarkoitus yhdistää. Tuottajavastuu on laajentunut kuluvana vuonna akkuihin ja paristoihin. Ala on lähtenyt hitaasti liikkeelle. Tämä johtuu osin siitä, että akkuihin ja paristoihin tiiviisti liittyvällä sähkö- ja elektroniikka-alalla yhteistyö toimijoiden välillä on takerrellut. Myös tässä on kohennettavaa. Autonromujen osalta tuottajavastuujärjestelmä vuotaa. Vuosittain noin 100 000 autoa poistetaan käytöstä. Kuitenkin vain 20–30 prosenttia näistä palautuu virallisen vastaanottojärjestelmän kautta. Virallinen kierrätysjärjestelmä on vauhdittanut kierrätystä arvostelikaanpanjalla, joka jatkuu syyskuun loppuun. Alustavat tulokset ovat lupaavia. Ohivirtauksen syynä on metallien kohonnut kysyntä ja hinta. Viime päivinä on uutisoitu tapauksista, joissa kadun varteen väärin pysäköidyt autot ovat joutuneet ”harmaan keräyksen” piiriin. On hyvä, että autonromut pihoilta ja metsistä saadaan pois. Samalla on kuitenkin huolehdittava niiden sisältämien öljyjen ja muiden aineiden saamisesta asianmukaiseen käsittelyyn. Tämä tapahtuu varmuudella ainoastaan tuottajavastuun piirissä olevien yritysten kautta.

Jätelainsäädännön uudistamista koskeva työryhmä on saanut työnsä liikkeelle. Työtä tehdään vuorovaikutteisesti eri toimijatahojen kanssa. Lainsäädännön uudistaminen on tarpeen tiukentuneiden vaatimusten ja velvoitteiden sekä käytännön jätehuollon muutosten takia. Liiketoiminta ja kilpailu ovat tulleet myös jätealalle. Jätelain uudistuksen yhteydessä on tarpeen määritellä aikaisempaa tarkemmin tuottajien vastuut ja oikeudet. Myös viranomaisten käytössä olevia sanktiomahdollisuuksia tuottajavastuukysymyksissä tultaneen lisäämään. Vapaamatkustajia tai kerman päältä kuorijoita ei jätebisneksessä tulla sallimaan. Pelisääntöjen tulee olla samat kaikille. Esimerkiksi rautatiekiskojen myynti ”romuna” ei saa olla mahdollista kenellekään. Tavoitteen pitää olla selkeä: materiaalitehokkuuden lisääminen ja hyvä ympäristö myös tuleville sukupolville!

Ympäristöministeri
Paula Lehtomäki